

Esc de dóne ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pro annu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de annu	3 fl. v. a.
„ patrarin de annu	1 fl. 50 cr.

Pentru Roman'a si straietate:

pre annu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de annu	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 1819. Pres.

PROCOPIU

din mil'a lui Dumnedieu dreptcredintiosulu Episcopu alu Aradului, Oradli-Mari, Ienopoliei si alu Halmagiului precum si a partiloru adnessate din Banatulu Temisiorii.

Preacinstitoru Protopresviteri; Binecucerniciloru Administratori si Vicari Protopresviterali; Cucerniciloru Parochi, Administratori Parochiali, Capelani, Diaconi, si tuturoru celor'a ce se tienu de cinulu Preotiescu; Cinstitoru Diregatori mirenesci si ostasiesci; Capeteniloru orasiesci si satesci; Inspectoriloru si Directoriloru de Scóle; Invetiatoriloru, Maiestriloru, Plugariloru si totu poporulu dreptcredintiosu din Eparchi'a cea de Dumnedieu scutita a Aradului, daru si mila dela Dumnedieu Tatalu si Domnulu nostru Isusu Cristosu!

„Candu au venitu plinirea vremii, au trimisu Dumnedieu pre fiulu seu celu nascutu din muiere, carele s'au facutu sub lege, ca pre cei de sub lege se-i rescumpere, ca se luamu moscenirea fiésca.“ (Galateni, capu IV. v. 4. 5.)

Biserica' nostra cea santa si mare resaritena, serbada astadi marita serbatore a plinirii vremii, adeca a nasterii Mantuitoriuu nostru Isusu Cristosu. Milione de crestini, mici si mari, tineri si betrani, seraci si avuti, se bucura astadi, si in mangaiare sufletésca canta radicatoria de inimi cantare: „Nascerea ta, Cristose Dumnedieulu nostru, resarit'au lumii lumin'a cunoscentiei!“

Si cu totu dreptulu, Iubitiloru Crestini, ni se cuvina a cantá, si a ne mangaiá, caci prin venirea Mantuitoriuu in lume ni-au resaritu lumin'a cunoscentiei si a cinstirei de Dumnedieu! Neamulu omenescu, nainte de ce au vestitu Isusu Cristosu evangeli'a sa, n'au avutu ideia despre adeveratulu Dumnedieu. Poporele se adunau in capiste pagane, se inchinau idoliloru celoru cioplitu de mani omenesci, jertfiau jertfe de sange, fara a-si indrepta faptele vietiei. Prin invetiatur'a lui Isusu Cristosu s'au derimatu capistele, s'au restornatu si s'au sdrobotu idolii, au incetatu jertfele cele crunte; caci elu i-au invetiatu pre omeni a cunosce si a cinsti pre unulu adeveratu Dumnedieu, carele au facutu lumea si o sustiene; i-au invetiatu mai departe, se iubésca pe vrasimasii loru, se faca bine celor'a ce-i urescu pre ei, caci facendu acestea, vor fi fiii Tatalui cerescu.

Candu si dela cine s'au mai auditu astfelu de invetiatura, plina de iubire de omeni, plina de mangaiare;

astfelu de invetiatura, carea ne invetia a stepani peste patimile si pornirile nostre cele omenesci? Din acesta invetiatura a Mantuitoriuu Cristosu puteti cunosce, Iubitiloru Crestini! ce este scopulu crestinetatii, puteti cunosce ca acel'a este desevarsirea nostra. Dar in ce se cuprinde acesta desevarsire? Se cuprinde in ace'a, ca din di in di se ne silimu a face propasire in credintia; si adeca in cuceria, in curatienia, in adeveru, in mangaiarea celui intristatu; éra aceste tote le vom ajunge, daca vom ave in inim'a nostra pururia dragostea lui Dumnedieu si a deapropelui.

O! catu de fericitu este crestinulu carele are dragostea lui Dumnedieu in inim'a sa, caci acel'a prin cugutare curata la Dumnedieu, prin rugatiune si virtute se apropia de Dumnedieu, pururia petrece cu elu, dela densulu ascépta mangaiare, sciindu ca Dumnedieu este parintele celu mai bunu alu tuturoru omeniloru; crestinulu, carele are dragostea lui Dumnedieu in inim'a sa: umbla, petrece di'a si noptea in legea cea santa a lui, caci numai in legea Domnuu se cuprinde adeverat'a fericire a omului pre pamentu. Fericiti cei ce audu cuventulu lui Dumnedieu si-lu facu pre elu!

Crestinulu, carele are dragostea lui Dumnedieu in inim'a sa, iubescu pe deapropole seu asia, precum voiescu elu se fie iubitu de Dumnedieu. Si de va dice cineva ca iubescu pre Dumnedieu, éra pe fratele seu ilu va uri, unulu ca acel'a mintiescu, ca nici pre Dumnedieu nu-lu iubescu. Ferice de crestinulu, carele are dragostea lui Dumnedieu in inim'a sa, caci acel'a implinindu detorinti'a sa pre pamentu, pregatescu sie calea, carea duce la Dumnedieu, si pote ave nelejde, ca dupa ce va sevarsi curgerea vietiei sale celei trecatorie pamentesci, spre a sa nespusa bucuria se va impreuna cu Dumnedieu, va petrece in ceriuri cu angerii, cari privindu mai de aproape marirea intieptiunei si atotputintiei lui Dumnedieu, neincetatu canta: „Santu, santu, santu e Domnulu Savaotu, plinu e ceriulu si pamentulu de marirea lui.“ (Isaia, capu VI. v. 3.)

Inse, nu numai pentru mantuirea sufletulu seu are crestinulu detorintia a se ingrigi, ci si pentru fiitoriele generatiuni, ca si acelea se se crésca in credintia, in virtute si in dragostea lui Dumnedieu. „Socotiti se nu smin-titi pre vre-unulu dintre acesti mici,“ dice sant'a Evangeli'a (Matei, capu XVIII. v. 10.) Pre voi, Iubitiloru Crestini! cari aveti fii si fiice, pre voi cari purtati frumosulu nume de parinti, ve provocu, facetive vrednici de numele celu purtati, de numele: tata si mama. Ingrigitive de crescerea prunciloru vostri, ca se crésca in credintia, in dragostea si fric'a lui Dumnedieu, in totu ce este bunu si frumosu, si in totu ce se potri-vescu cu legea lui Dumnedieu. Trimeteti-i cu deadinsulu la scóla, ca se-si luminedie mintea, si inimile sale se le indrepte spre implinirea porunciloru lui Dumnedieu. Adu-ceti-i la sant'a biserica, ca din fragede tineretie se auda Evangeli'a lui Cristosu, se o primésca in inimile loru cele senti-torie, si se aduca roduri la timpulu seu. Fericiti-ve de a li dá,

prin faptele vóstre, pilda rea; căci Mantuitoriul dice: „Vai lumii de smintele, că trebuie se vina smintele; inse vai omului aceluia, prin care vine smintel'a.“ (Matei, capu XVIII. v. 7.)

Si pre voi, eucerniciloru preoti, cari slugiti la altariulu Domnului, si cari sunteti chiamati a pasce turm'a cea cuventatória alui Dumnedieu, cari sunteti chiamati a luminá si a indreptá poporul celu crestinescu spre fapte bune, si pre voi ve provocu si ve rogu, se primiti la inimile vóstre glasulu Archipastoriului vostru, care ve svatuesce, ca pe langa pastorirea si conducerea celoru mai inaintati in versta, se ve osteniti si in privinti'a fitórei generatiuni a neamului nostru, petrecendu cu atentiune crescerea ei; căci crescerea cea buna este mediloculu, prin care omulu devine omu in adeveratulu intielesu alu cuventului. Dreptu-ace'a, lucrati in vi'a Domnului, invetiati, luminati, indreptati, indemnati, suatuiti si pre cei mari si pre cei mici, ca se-si cunósca chiamarea ca ómeni, ca cetatieni, ca crestini, si intru acestu modu lumin'a Evangeliei lui Cristosu, a caruia santa nascere o serbámu astadi, se luminedie cu lumin'a sa cea datatória de viétia peste neamulu nostru.

In sfarsitu intoreu graiulu meu archipastorescu si catra voi, iubitoru invetiatori ai lastariloru neamului nostru, cari sunteti chiamati mai virtosu a conlucrá, ca fitóriele generatiuni ale romaniloru se devina la o perfectiune mai mare sufletésca, si la o stare materiala mai buna. Aveti, iubirii mei! o missiune frumósá, onorata, nobila; căci ce póte fi mai frumosu, ce póte fi mai onorabilu, ce póte fi mai nobilu, de câtu din fiinti'a cea frageda si cruda, a desvelí omu, cetatiénu, crestinu. Pentru ace'a sirguiti-ve si faceti destulu detorintieloru vóstre, luminati mintea si indreptati spre bine vointi'a fiiloru si ficeloru romane, care se dau vóá spre crescere, manuducere si spre invetiatura. Numai asia veti puté corespunde pururia chiamarii vóstre, numai asia veti propasí cu timpulu, si din di in di veti castigá mai multa sciintia si cunoscintia. Trebuie dara se cercati cum facu propasire alti invetiatori ai popóreloru mai luminate, si se urmati loru intru invetiaturi, in purtare, in serguintia. Aduceptive aminte că voi sunteti oglind'a, in carea se caute pruncii cei nevinovati, si daca vor cunósce că sunteti iubitori de lumina, serguitori, cu purtare nobila, vor urmá vóá, si la timpulu seu vor devení si ei iubitori de lumina, serguitori, cu purtare nobila; si atunci numele vóstre cele onorate, vor remané la posteritate in dulce aducere aminte.

Pururia, Iubitoru Crestini! au jacutu la inim'a mea folosulu celu sufletescu si celu materialu alu vostru, si de candu m'au invrednicitu Proni'a dumnedieésca a vení la voi ca Archipastoriu, la sant'a si marit'a serbatóre a nacerii Mantuitoriului nostru Isusu Cristosu, nu am intre-asatu prin scrieri pastorale a ve invetiá si a ve indreptá spre implinirea legii lui Dumnedieu, si spre paresirea tuturoru fapteloru, naravuriloru si obiceiuriloru rele; asemenea am venitu si in marit'a serbatóre de astadi, prin cuvintele aceste sufletesci, intre voi, Iubitoru Crestini! ca dupa detorinti'a mea cea archipastorésca, se vi spunu invetiatura curata, mantuítoria, santa, precum am primit'o dela Domnulu nostru Isusu Cristosu si dela santii sei Apostoli. Fie deci ca cuvintele mele se cada in inimile vóstre casí sementi'a, carea a caditu pre pamentu bunu; fie ca acelea se prinda radecina in sufletele vóstre, si crescendu se aduca roduri, precum au adusu seminti'a, carea a caditu pre pamentu bunu; fie ca pururia se umblámu in vesmintele cele luminóse ale crestinetatii, si se ne purtámu ca fiíi luminei, căci numai asia fiindu in cugete si in simtiri, putemu redicá manile nóstre catra

ceriu si ne putemu rugá lui Dumnedieu; numai asia putemu si in luminat'a serbatóre de astadi inaltia glasulu nostrusi a cantá, precum au cantatu angerii: „Marire intru cei de sus lui Dumnedieu, si pre pamentu pace, intre ómeni buna voire.“ Amin.

Datu din Resiedinti'a Nóstra cea Episcopésca, in Aradu, in 12. Decembre 1872.

Suspomenitulu smeritu Episcopu:

Procopiu Ivacicoviciu.

1396.

1872.

III

Catra Protopresviterii si Administratorii protopresviterali, cari apartienu la consistoriulu Aradului.

Casatori'a tineriloru, cari nu au esitu din clas'a a treia a etatii obligate la militia, respectivii preoti parochiali in mai multe casuri o-au efeptuitu fara licentia dela locurile mai nalte din acea, cauza, că densii certificatul de dimisiune (Entlassungs-Certificat) prin care cutare individu obligatu la militia si dejá inrolatu, din caus'a vreunui defectu trupescu, aflandu-se neharnicu de servitiu, in fapta s'a eliberatu dela obligamentulu militaru, — l'au socotitu de o valóre cu acelu concludu alu comisiunei asentatória, prin care acésta comisiune pre celu obligatu la militia, l'a aflatu pentru totdeun'a neharnicu de servitie militari, si asia dupa §-lu 44. alu legii de aperare l'a dechiaratu de indreptatitu la casatoria fara licentia.

Dar fiindcă cei obligati la militia, respective ostasii inrolati, aflanduse din partea comandai loru neharnici de servitie, si despre acésta neharnicia provediendu-se cu certificatu, se dimisionéza, cu ocaziunea asentarii aniloru urmatori, pana atunci ce clas'a loru va fi poftita, se visitéza prin comisiunea asentatória si casualminte se si asentéza de nou: acesti dimisionati numai atunci se potu casatori fara licentia dela locurile mai nalte, déca din partea comisiunei asentatória s'au aflatu pentru totdeun'a neharnici de servitiu, séu déca dela servitiu si in clas'a a trei'a numai interimalminte (de o camdata) s'au absolvatu.

Ca dara gresit'a pricepere a valórei certificateloru de dimisiune mai sus provocate, se nu dee ansa la casatorie nelegate si la incuisionare contra preotiloru respectivi: PTa in urmarea emisulii Nr 24 Sept a. c. Nr 23,211 alu inaltului ministeriu r. u. de cultu si instructiune publica, esti poftitu in acestu intielesu a capacítá preotimea submanuata despre insemnetatea certificateloru militari dimisionatórie, indrumadu-o in privinti'a casatoriei tineriloru obligati la militia, a se acomodá §-lui 44. din legea de aperare si facendu-o totodata bagatória de séma la tristele urmari de pedépsa ce dupa §-lu 46. alu aceleia-si legi au se o intimpine pentru asttelu de casatoria incheiata cu desconsiderarea opri-riiloru aretate.

DTa ai a te ingrigi ca acestu cerculariu se se induca in protocolulu cerculareloru spre scire si strinsa acomodare.

Aradu, 8. Decembre 1872

Procopiu Ivacicoviciu m. p.

Episcopulu Aradului.

Nr. 1845. Pres.

Tutororu p. t. domni asesori ai Consistoriului romanu gr. or. din Aradu.

Conformu §-lui 140. din „Statutul organicu,“ prin acést'a conchiamu siedinti'a plenaria a Consistoriului pre joi, 28. diecembre, st. vechiu, a. c. 9. óre demanét'i'a, pentru desbaterea mai multoru cause urginti. P. T. DTa esti poftitu a participá la acésta siedintia.

Aradu, 15. decembre 1872.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.

Episcopulu Aradului.

Normativu consistorialu.

pentru preotimea parochiala din districtulu Oradanu.

Nr. 753. B.

In urmare emisului inaltului ministeriu regio-ungaricu de cultu si instructiune publica din 3. decembre a. c. Nr. 30,616. ce urmà la not'a inaltului ministeriu regio-ungaricu de finantie din 16. Noembre a. c. Nr. 62,946. cu acést'a se face atenta preotimea parochiala la ordinatiunea consistoriala emisa cu datulu de 9. Noembre 1870. Nr. 308. B. si in sensulu aceleia se indruma de nou: ca tôte acele intemplari, candu mòre vre-unu individu militariu, care a avutu pensiune ori provisiune erariala, séu se cununa veduv'a séu vre-unu orfanu remasu de atare individu militariu pensiunatu ori provisiunatu, din casu in casu se le faca numai de câtu cunoscute la respectiv'a competintia politica, a nume la pretura (szolgabírói hivatal) respective la consulatulu orasiescu (polgármesteri hivatal) de unde apoi acelea se vor notifica mai departe la autoritatile competinti militare.

Preotimea parochiala remane sub respundere strinsa pentru implinirea acestei ordinatiuni.

Oradea-mare, 4. Decembre 1872.

Consistoriulu eparchialu greco-orientalu din Oradea-mare.

Mironu Romanulu, m. p.

Archimandritu si vicariu episcopescu.

Cerculariu consistorialu

catra clerulu, invetiatorii si corporatiunile din cerculu alu XII-lea inspectoralu alu Beliului, in districtulu oradanu.

Nr. 871. Sc.

La postulu de inspectoru cercualu de scóle in cerculu alu XII-lea alu Beliului devenitu in vacantia cu repausarea proto-presbiterului de buna aducere aminte *Josifu Marchisii*, in puterea autorisarii primite dela sinodulu eparchialu, e denumitu de consistoriulu acést'a parochulu din Beliu si administratorulu proto-presbiteralu *Ioanu Capitanu*.

Acést'a se aduce la scirea clerului, invetiatoriloru si a tuturor corporatiuniloru bisericesci din cerculu scolasticu alu Beliului, cu indrumare: ca fiesce-care se dée numitului inspectoru cercualu de scóle ascultare si spriginire in cele ce se tienu de administratiunea trebiloru nóstre scolastice.

Oradea-mare, 4. Decembre, 1872.

Consistoriulu eparchialu gr. or. din Oradea-mare

Mironu Romanulu, m. p.

Archimandritu si vicariu episcopescu.

PARTE NEOFICIALE.

Invetiatoriulu este elementulu primu intr'o buna organisatiune a invetiamentulu.

Legea de invetiamentu a tierii prescrie ca invetiamentulu elementariu populariu se fie obligatoriu. — Ast'a e bine, e cu cale si fórté frumosu, numai de s'ar esecutá, dar despre essecutare legea s'a cam uitatu. Lucru gingasiu!

Mai prescrie legea de invetiamentu cá sunt detórie confessiunile si comunele a face scoli atát'a de lungi, atát'a de largi si de nalte scl. — Érasi ar fi fórté frumosu, daca legea ar dá confessiuniloru si comunelor ajutoriulu ce se recerne intru a essecutá aceste prescrieri.

Acum se luàm a mana istori'a pedagogiei si a invetiamentulu, din timpurile cele mai vechi pana astadi, de la Calopolea lui Platone pana la metodu intuitivu alui Pestalozzi, si se intrebàm: ce a facut'o pre cutare natiune se fie invetiata si luminata? dóra legi cu invetiamentu obligatoriu prescriu si neesecutatu? dóra lungimea chililoru de invetiamentu? Nici vorba nu se prea face despre acestea in istoria, — ci natiunile le-au luminatu si le-au invetiatu barbati ei cei mari, invetiatorii ei, despre invetiatori vorbesce istori'a!

Éta ceea ce am voitu se demustràm, cá invetiatoriulu este elementulu primu intr'o buna organisatiune a invetiamentulu.

Dar legea tierii, togm'a despre ajutorarea invetiatoriloru spre a puté traí si a se calificá — tace. De pre acésta tacere o veti cunósce acea lege si o veti judecá daca e buna si cá unde tientesce!

Noi confessionalii, cu modeste puterile nóstre, cauta se ne nisumu a satisfacé legii si in privinti'a oblegamentulu in frecuentatiune si in privinti'a edificieloru, — dar acésta nisuintia se nu absórba nici odata atentiunea nóstra ce o detorimu primulu elementu alu invetiamentulu, adeca invetiatoriloru; convinsi cá invetiatoriulu bine salarisatu are modru a se calificá, si apoi unu invetiatoriu calificatu la rondulu seu insuffla putere si viétia intru invetiamentu. Invetiatoriulu este sufletulu invetiamentulu. Fora invetiatoriu calificatu si zelosu, invetiamentulu e mortu.

Plescuti'a. in decembre, 1872,

Nicolau Feieru, docinte.

Radn'a, decembre 1872.

(*Romanii se imputienau, se stingu.*) Secerisiurile cele slabe de câti-va ani in cóci, apoi darile (contributiunile, port'i'a) cele grele ale tierii, supera poporulu de-lu impinge catra desperatiune. Multi barbati din poporu, din aste cause, nu dorescu se li se inmuliésca famil'a, temendu-se cá nu o vor puté sustiené.

Catra acestea se mai adauge o cauza, carea este cea mai principala, adeca blastemat'a datina a tieraneloru nóstre de a face se nu nasca prunci, séu se-i pérda. Farmecarea, vragitur'a, legatur'a, darea de norocu si alte superstitiuni isi jóca rolele lor, sunt role triste fórté. Nasce nevést'a odata, merge mósi'a cu leacurile ei diavolesci, si biét'a nevést'a nu va mai nasce câtu va traí, ma a dese ori nici nu va mai fi sanetós'a in viét'i'a ei intréga.

Mai luminatu de câtu condeiulu meu, potu se arete acésta stare trista cifrele insesi, datele positive, si a nume: Radn'a are 1200 de suflete, intre cari sunt 353 de parchi, si éca ce am. disu:

In anulu 1869. s'au nascutu 52, au moritu 68, deci s'a imputienatu poporulu cu 16. — In anulu 1870. s'au nascutu 52, au moritu 72, deci s'a imputienatu poporulu cu 20. — In anulu 1871. s'au nascutu 43, au moritu 83, deci s'a imputienatu poporulu cu 40. — In anulu 1872. s'au nascutu 43, au moritu 90 deci s'a imputienatu poporulu cu 47. Sum'a 123.

Va se dica, in restimpu de 4 ani, o póporatiune de 1200 de suflete a scadiutu cu 123 de suflete.

Cine nu vede aci cá noi mergemu cu securitate catra a ne stinge?

Astu-feliu romanii se imputienau, se stingu, in locu se se inmuliésca.

Acésta trista proportiune o presupunu si prin comunele vecine, fiindu cá si pre acolo domnesce asemene seracia si asemene stare slaba morala la tierane.

Mai anu, dlu medicu J. Rusu intr'o corespundintia din comitatulu Zarandului, publicata in „Albina,” aretà cumca poporatiunea de acolo e in decrescere, dar spuse totodata si caus'a, adeca morbulu periculosu alu lungorii. Pre la noi inse, nu au fostu asia morburi, si causele nu potu se fie de câtu cele indegetate.

Este detorint'a preotiloru si a invetiatoriloru a-si dá truda se stirpésca acestu reu, combatehdu causele lui. Se-lu invetie pre barbatu cá cea mai buna moscenire, ce póte lasá natiunei, sunt fii densulu, câtu de multi si câtu de sanetosi; se-lu invetie cuvintele Mantuitoriuului nostru Isus Cristos: „Nu ve grigiti cu sufletulu vostru, ce se mancati si ce se beti, nici cu trupulu vostru cu ce se ve imbracati. Cautati paserile ceriului cá nici sémena nici secera, si Tatalu vostru celu curescu le nutresce pre ele; au nu sunteti voi cu multu mai alesi de câtu acelea?” Ori câtu de trista ni-ar fi starea materiala, totusi se dàm lauda lui Dumnedieu cá intre noi nu mòre nimene de tóme! De ce dar se inspaimenta unii intr'atát'a?!

Éra pre femei se le invetiàm cá baietii li sunt spre mangaiare, éra la betranetie li sunt de spriginu si ajutoriu. Carea isi perde baiétulu, isi perde mangaiarea, speranti'a de ajutoriu, isi perde sanetatea, sufletulu si mil'a de naintea lui Dumnedieu.

Unde nu vom puté ispraví nimica prin invetiaturi si cuvinte

seriose, si unde vom sci că cine sunt celea cari facu farmece diavolesci? acolo se se denuncie crimele la autoritatile judecatoresti.

Cu unu cuventu: Se cercămu tôte modrurile de a opri natiunea se nu mërğa si mai departe pre acęsta cale, carea duce la — mormentu!

Aureliu D. Romanulu.

docinte romanu gr. or.

VARIETATI.

= *Preasanti'a Sa Domnulu Episcopu diecesanu* alu nostru, ca presiedinte alu Delegatiunei congressuale in caus'a despartirei ierarchice, a conchiamatu o *siedintia extraordinaria* a Delegatiunei pe 18/30. decembre a. c. invitandu pre toti membrii delegatiunei a participă la deliborarea cestiuniloru mai importante si momentöse delegationali.

= *Unu premiü pentru unu articlu din „Lumina.“* Ceremu scus'a Reverendissimului Domnu archimandritu Mironu Romanulu, ca se putemu publică urmatör'i'a epistola privata ce a binevoitu a ni adresă: „Oradea-mare, 14/26. decembre, 1872. Domnului invetiatoriu din Ghiroda; *Damascenu Cosma*, in semnu de multiamire pentru articulu frumosu si corect, ce se publică in Nr. 27. alu „Luminei“, cu titlulu: „Propunerea religiunei“, i punu la dispusetiune unu galbenu imperialu austriacu alaturatu aci; si te rogü se afli modru, ca acęsta recunoscintia a mea se devina la numitulu invetiatoriu pe langa descoperirea dorintiei: ca densulu se insiste in nisuintiele bune, de cari e inspiratu articulu amintitu. . . Mironu Romanulu m. p. archimandritu“. — Marele nostru Donici ni spune că: „Cu fapt'a-e onoratu, acel'a ce-o mplinesce.“ Redactiunea din parte-si inca multiemesce Rssmlui D. archimandritu pentru implinirea acestei fapte onoratório, ęra galbenulu s'a spedatu premiatiui *Damascenu Cosma*.

= *Societatea academica romana* publica trei concursuri: 1, pentru cea mai buna traducere alui *Juliu Cesare* „de bello civili“ si cu anessele „de bello alexandrino, africano et hispaniensi.“ Premiulu *Alessandru Ioanu I* de 1200 lei noii. Terminulu 15. Iuliu 1873. — 2: Pentru partea sintactica a gramaticei limbei romane. Premiulu *Evangeliiu Zappa* de 400 de galbini. Terminulu 15. Iuliu 1873. Sunt inca döe premie, unulu de 200 de galbini si altulu de 100 de galbini, pentru acei doi concurinti, cari s'ar apropiä de perfectiunea receruta. — 3, Pentru celu mai bunu opu despre formatiunea cuvintelor in limb'a romana prin derivatiune si compusetiune. Premiulu *Evangeliiu Zappa* 1500 de lei noii. Terminulu 30. Iuliu 1874.

= *Mandarinulu.* Unu calu dintre cei favoriti ai imperatului Chinei, mori din negriginti'a privighiatoriului grajduriloru imperatesci. Imperatulu, aflandu despre acęst'a a voitu se-lu strapunga cu sabi'a pre acelu ofeiriu. Inse mandarinulu (preotu chinessescu) opri lovitur'a Imperatului, dicendu: „Dömnne, acesti omu nu e convinsu despre crim'a, pentru carea elu trebue se möra!“ — „Ei bine, fa-lu s'o intielęga,“ respunse Imperatulu, ęra mandarinulu, intorcendu-se catra ofeiriu, i dice acestuia: „Asculta, misielule! crim'a ce ai comis'o, ęste: anteia că ai lasatu se möra unu calu, ce lu iubiä förte multu Imperatulu nostru, si carele ęrá datu intru ingrigirea ta; a dö'a, tu esti caus'a care a facutu pra imperatulu de s'a maniatu astu-feliu in cătu ęrá se te strapunge insusi cu sabi'a sa; si a trei'a, tu esti caus'a că Imperatulu s'a maniatu astu-feliu in cătu ęrá se se desonoreze in ochii lumii, ucidiendu unu omu pentru unu calu; tu, misielule, esti vinovatu de tôte aceste!“ — „Fugi de naintea mea!“ strigä Imperatulu, revenindu-si in ori, te iertu, misielule!“ („T.“)

= *Din Japan'a*, unu fantianariu innaltu alu ministeriului de instructiune petrece de presentu in Berolinu, unde este trimisu ca se studieze organismulu invetiamentului publicu din Prussi'a.

= *Bibliografia.* Se afla de Vendiare la Librariile Socec si G. Ioanidu si la autori: Manualu de Agricultura pentru el. I (Bucuresti, pretiu 1 l. n.) de P. S. Aurelianu. Catechismulu economiei politico (Bucuresci pret. 1. l. n.) de P. S. Aurelianu. Elemente de Zoologia (Bucuresci pret. 2 sf.) de Gr. Stefanescu. Animalele antidilluviane cu 35. figuri litogr. (Bucur. pret. 2 sf.) de Gr. Stefanescu. Cursu de Himia elementara (Iassi, pret. 5. l. n.) de P. Poni. Aritmetica rationala pentru el. I si II, (Bucur. pret. 3. l. n.) de El. Angelescu. Elemente de Geometria (Iassi, pret. 3 l. 35 b.) de I. M. Melicu. Elemente de aritmetica (Iassi, pret. 2 l. 80 b.) de I. M. Melicu. Elemente de Mineralogie part. I. (Bucur., pret. 4 l. n.) de S. C. Mihalescu. Cursu de Algebra elementara, (Bucur., pret. 1, 25) de El. Angelescu. Elementu de Fisica pentru usulu scöleloru elementare si superiöre, impreuna cu unu atlasu de 24 stampe cu figuri litografate, (Bucuresci, pret. 10 lei noii) de Em. Bacaloglu. Influentia lumei asupra vietiei (Bucuresci) de S. C. Mihalescu. „G. Tr.“

= *Ce putienu se sciü stinä inca pre la noi traditiunile si datinele poporului?* Dr. At. Marienescu insira in „Albina“ baladele ce le-a publicatu contienendu traditiuni istorice, si a nume: 1) Fët'a din Dafinu (Daphne) publicata in nr. 16. alu „Alb.“; 2) „Fëtü frumosu cu perulu de aurü“ (Phaeton in sensulu strinsu) publicata in nr. 17. alu aceleia-si foi; 3) „Dafinu imperatulu“ (Apollo Daphneos) in nr. 48. din 1871; 4) „Delia Damianu“ (Apollo Delius) nr. 10. din 1870.; 5) „Piticotii“ (in „Fam.“ nr. 34. din 1871.; 6) „Psyche“ (sufletulu in „Fed.“ nr. 64. din 1872.; 7) „Doi feti cotofeti séu logofeti“ (Dioscurii) retiparita in brosiura; 8) „Argiru si Iléna Cosandiana“ (sórele cu sagetile si lun'a) retiparita in brosiurica; 9) „Seranu si Dioranu“ (lucéferulu de sér'a si de demineti'a; 10) „Serila, Medila si Diorila“ (totu acei luceferi). Aceste din urma acum se publica in „Albina“. Pentru atät'a activitate, numai doi insi au luatü in consideratiune trud'a dlui Marienescu, si a nume dlu Babesiu carele i-a laudatu zelulu si intieliginti'a cu care a scrisu, si apoi unu domnu invetiatoriu carele s'a pronunsiatu — ęca cum ni spune insusi domnulu Marienescu: — „Unu invetiatoriu din Banatu, carele altcum se crede intre cei mai bunu romani si se numera intre invetiati, a disu: „Am tienutu de mai intieptu pre Marienescu; nu asiü fi acceptatu se-lu vedu culegendu farmece si povesti babesci.“ — Nimene nu duce grău de vendutu la piati'a unde nu are cercare, pretiu. Asia e si cu literatii; ei nu vor imbiä produsele loru unei natiuni, carea nu li cunöscce si oferesce pretiulu si stim'a cuviinciosa. Avemu mare lipsa a incuragiä pre cei ce lucra!

Concursu.

1-3

De parochi'a romana din Torna se tienu beneficiile 34 jugere de pamentu aratoriu comasatu, 90 de case, dela case cu pamentu compete biru 2 mesuri de bucate — dela jeleri i mesura; si apoi stölele indatinate. Doritorii de a fi alesi de preotu la parochi'a acęsta, au a adresă recursulu catra comitetulu parochialu, si a-lu treस्पune Protopresviterului cercualu Ioanu Ratiu — de sine se intielege, că cei ce nu sunt hirotoniti, se produca testimoniulu de teologia, si de calificatiune, — dara mai nainte de alegere se se arete la fati'a locului Torna pentru a cantä in S. biserica. — Alegerea se va tiené in 31. Dec. 1872.

Totu in acęsta comuna se deschide concursu si pentru postulu invetiatorescu — pe langa salariulu 3½ jugere de pamentu aratoriu, 150 3 fl. org. de lemne quartelu liberu, doritorii a castigä statiunea acęsta au a produce testimoniü despre absolvarea preparandiei, si de calificatiune. — Recursele adresate comitetului parochialu a le transpune la protopopulu Aradului Ioanu Ratiu — in Aradu. Alegerea se va face in 31. Decemvre 1872.

Aradu, 12. Dec. 1872.

in contielegere cu Comitetulu parochialu
Joann Ratiu
protopopu Aradului.

Concursu.

1-3

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa protopresviteratulu Hasiasilui. Emolumintele sunt: din döua sesiuni de pamentu parochiali, si din venitele stolari a treia parte. Doritorii de a ocupä acestu postu au se substerna pe langa recursele instruite in inticlesulu St. organicu si testimoniulu de absolvire aloru 6 clase gimnasiali, edresandule comitetului si sinodului parochialu pana in 28. Decemvre 1872. candu este a se tiené si alegerea.

Costeiu-mare si micu 10. Decemvre 1872.

Cu scirea mea
Trifonu Siepotianu, m. p.
ad. prot. Comitetulu parochialu.

2-3

Concursu.

Pentru vacant'a parochi'a din Balintiu protopresviteratulu Hasiasilui, provediuta cu un'a sesiune, si platiu preotiesu de un'a jugera pamentu, precum si cu stola indatinata de la 76 de case.

Doritorii de a ocupä acęsta parochia vor adresă recursele loru comitetului parochialu, si le vor tramite la administratorulu protopopescu in Chiseteu, pana la di'a alegerii de 21. Decemvre vechiu 1872.

Balintiu, 3. Decemvre, 1872.

cu scirea mea:
Trifonu Siepotianu
ad. prot. Comitetulu parochialu gr. or.